

Trossamfundsudvalget
Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Danske Kirkers Råd
National Council of Churches in Denmark

Peter Bangs Vej 1D
DK-2000 Frederiksberg
Danmark

Tel + 45 3543 2943

Fax + 45 3838 1793

dkr@danskekirkersraad.dk

www.danskekirkersraad.dk

Giro 605 5710

Frederiksberg d. 26. april 2017

Høringssvar over Betænkning 1564 – En samlet lovregulering om andre trossamfund end folkekirken

Danske Kirkers Råd (herefter DKR) takker for invitationen til at afgive høringssvar på Trossamfundsudvalgets (herefter TU) betænkning. På baggrund af et omfattende arbejde med netop trossamfundenes vilkår gennem flere år indgav vi desuden høringssvar til TUs midtvejsoplæg i 2016. Vores høringssvar til den endelige betænkning vil således være formuleret ud fra en læsning af, hvorvidt de bemærkninger DKR havde til midtvejsoplægget, stadig er relevante for den endelige betænkning.

Indledningsvis vil vi også gerne udtrykke vores glæde over den grundighed Trossamfundsudvalget har vist i arbejdet med betænkningen – herunder kontakten til trossamfundene i den indledende fase, midtvejsfasen og den afsluttende fase.

Rettigheder og pligter (§2-6)

Forholdet mellem rettigheder og pligter er centralt for lovforslaget (i henhold til udfyldning af Grundlovens §69), ligesom det også er tilfældet for DKRs diskussionsoplæg, som vi sendte til TU i forbindelse med midtvejs høringen. Her lægger DKR vægt på, at pligter, som et trossamfund pålægges ved en anerkendelse, nøje bør være afstemt med de rettigheder, der opnås.

Lovforslaget (§3) nævner specifikt retten til at udøve sin religion uden at være anerkendt som trossamfund, men dog således at religionsudøvelsen ikke opfordrer til eller foretager noget, der strider mod loven (jf. Grundlovens §67).

Anerkendelse af trossamfund (§7-12)

Med lovforslaget får vi for første gang en definition af et 'trossamfund'. I lovforslaget er der et krav på 50 medlemmer for at kunne opnå anerkendelse (§7). Anerkendelsen tildeles på baggrund af en ansøgning, der ligner den hidtil gældende. Der skal fx redegøres for vedtægter og medlemstal, og trosgrundlag og ritualer skal beskrives.

- DKR konstaterer med glæde, at TU har valgt at gå væk fra den historiske sondring mellem 'godkendte' og 'anerkendte' trossamfund, men i stedet fremover alene anvender termen 'anerkendte trossamfund'. Desuden ser DKR det som en imødekommelse af vores ønske om, at der skal være lovmæssig klarhed over, hvorledes et trossamfund kan ansøge om anerkendelse og evt. selv kan tilbagekalde den givne anerkendelse (§11).

Organisationsformer (§8 jf. indledende afsnit 6.3.1 ff)

TU har navnlig drøftet krav om organisationsform som krav for at opnå anerkendelse som trossamfund. Her er TU ikke kommet med en samlet anbefaling, men er delt i to grupper. Et flertal anbefaler, at anerkendelsen af et trossamfund skal være betinget af, at trossamfundet 'er organiseret i overensstemmelse med principper om medlemsdemokrati og ligebehandling, herunder ligestilling mellem kønnene' (§8 stk. 2). Et mindretal anbefaler, at der ikke stilles yderligere betingelser udover dem, der allerede følger Grundlovens §67 samt kravet om mindst 50 medlemmer.

DKR har i sit hørings svar til midtvejsoplægget understreget, at en kommende lovgivning ikke bør nærme sig forhold, der vedrører trossamfundenes *indre* forhold. En opfyldelse af Grundlovens §69 bør alene handle om de *ydre* forhold – dvs. relationer til staten og det omgivende samfund.

DKR anbefaler i overensstemmelse med mindretallet i TU, at de religiøse mindretals frihedsrettigheder i overensstemmelse med den hævdvundne danske frihedstradition bliver respekteret ved at udvise stor varsomhed i henseende til lovmæssig regulering. Et trossamfunds indre anliggender og den organisatoriske form kan være tæt forbundne eller ligefrem viklet ind i hinanden. Forslaget om et demokratisk valgt organ som et trossamfunds øverste myndighed er en klar overskridelse af grænsen mellem ydre og indre anliggender og vil f.eks. kunne ramme flere af de kirkesamfund under DKR, der har været i landet i århundreder og som desuden har virket problemfrit som en del af det danske samfund i øvrigt. Det er således problematisk at følge flertallets anbefaling om, at den hidtidige godkendelse/anerkendelse bortfalder, såfremt vedtægten ikke ændres i retning af demokratisk valgte organer. Det vil i praksis være umuligt for f.eks. Den katolske Kirke i Danmark, hvis styringsform er stærkt forbundet med verdenskirken og Rom.

- Således anbefaler DKR, at man følger mindretallets anbefaling om at følge Grundlovens §67 med et krav om mindst 50 medlemmer for at opnå anerkendelse som trossamfund. Dog kan der være hensyn at tage til trossamfund, der grundet deres kongregationalistiske struktur ikke har et egentlig centralt register over hele trossamfundet. Her bør enkeltmenigheders medlemsfortegnelser (årbøger) tages med i sammentællingen af medlemmer.
- Desuden anbefaler DKR en tydeliggørelse af grænsen mellem indre og ydre anliggender, når det gælder trossamfund og lovgivning på dette område.

Det Rådgivende Udvalg vedr. Trossamfund (§13-15)

TU anbefaler, at anerkendelse af trossamfund fortsat gives af Kirkeministeriet efter indstilling fra Det Rådgivende Udvalg vedr. Trossamfund.

- DKR konstaterer med glæde, at TU anbefaler en lovfæstelse af bestemmelser vedr. udvalgets arbejde og sammensætning samt en lovfæstelse af, hvorledes trossamfundene kan søge om anerkendelse (jf. §7 stk. 2).

Vielsesbemyndigelse (§16-20)

TU anbefaler i overensstemmelse med den nyligt vedtagne lov nr. 1729 af 27 december 2016, at 'der stilles krav til den pågældende vielsesforretter om at udvise en adfærd, der ikke gør den pågældende uegnet eller uværdig til at udøve offentlig myndighed, det såkaldte decorumkrav'. Desuden kræves der for tildeling af vielsesbemyndigelse, at vielsesforretteren gennemfører et kursus i familieret, frihed og folkestyre.

- DKR anbefaler ligesom TU (§17), at der indføres et decorumkrav for alle vielsesforrettere. Dog bør det tydeligt fremgå, at det er det samme decorumkrav for alle trossamfund – herunder også folkekirkens præster, således at der ikke kan opstå tvivl herom. Et lignende decorumkrav bør ligeledes gælde for vor vielsesforrettere ved indgåelse af borgerligt ægteskab.
- DKR anbefaler ligesom TU (§18), at der stilles krav om et obligatorisk kursus for vielsesforrettere med mulighed for fritagelse, såfremt man allerede har relevante akademiske eksamener el. lign. inden for de relevante områder. Vi vil foreslå, at sådanne kurser gennemføres således, at alle vielsesforrettere – folkekirkelige, frikirkelige, andre trossamfunds og kommunale vielsesforrettere – undervises på samme kurser. Det vil generelt forhøje integrationen af udenlandske forkyndere samt skabe større mellemkirkelig og interreligiøs forståelse.
- DKR stiller sig undrende over for TUs forslag om, at vielsesforretteren skal afgive en erklæring om at ville overholde dansk lovgivning (§19). Ud fra samme lighedsbetragtning som vores kommentarer for decorumkravet og det obligatoriske kursus ovenfor, anbefaler DKR at en sådan erklæring må gælde for alle vielsesforrettere - såvel folkekirkelige, frikirkelige og andre trossamfunds samt ved borgerlig vielse. Det er dog uklart, hvad formålet med en sådan erklæring er, idet man stadig er forpligtet på at overholde dansk lovgivning, uanset om man har underskrevet en erklæring eller ej.

Fradragsret for gaver mv. (§21-24) og Opholdstilladelse for forkyndere mfl. (§25)

DKR bemærker, at TU ikke anbefaler yderligere lovgivning eller ændringer i forhold til allerede gældende lov.

- Da den gældende fradragsret er afgørende for mange trossamfund uden for folkekirken, forudsætter DKR, at Loven om trossamfund uden for folkekirken tages op til revision, såfremt der ved evt. kommende ændringer i skattelovgivningen sker forringelser på dette område.

Tilsyn og tilbagekaldelse af anerkendelse (§26-28)

TU har på forskellig måde overvejet øget tilsyn og kontrol med trossamfundene for at skabe mere åbenhed og gennemsigtighed i forhold til trossamfundenes vedtægter og økonomi.

- DKR anbefaler ligesom TU et krav om åbenhed og gennemsigtighed for alle trossamfund. Det glæder os, at der ikke som ved midtvejsoplægget gives mulighed for at bemyndige Trossamfundsregisteret til at indhente fortegnelse over trossamfundenes myndige medlemmer, idet det må være på kant med registerlovgivningen og hævdevundne dansk praksis både på det religiøse og politiske område. Derimod anbefaler DKR, at der skal være

åbenhed om vedtægter og økonomi og overholdelse af kravet om et minimum antal medlemmer af det pågældende trossamfund. Manglende overholdelse af krav samt svig kan føre til tilbagekaldelse af anerkendelsen. Dog bør der tages hensyn til særlige forhold omkring medlemsoversigt og økonomi i f.eks. kongregationalistisk opbyggede trossamfund.

Afskaffelse af adgangen til Ministerialbogføring (jf. indledende afsnit 6.6)

TU anbefaler, at man over en periode på 5 år afskaffer adgangen til ministerialbogføring for andre trossamfund end folkekirken.

- DKR foreslår derimod, at alle anerkendte trossamfund, der hidtil har ført ministerialbøger kan fortsætte hermed i samspil med CPR-registeret (personregistrering.dk). Også her gælder det som overordnet princip, at der skal være overensstemmelse mellem trossamfundenes rettigheder og pligter. Et trossamfund kan efter eget ønske og efter aftale med staten afstå fra fortsat at føre ministerialbøger.

Afslutning

Danske Kirkers Råd er en sammenslutning af 15 kristne kirkesamfund, der hver især har deres holdninger til dansk religionslovgivning. Ovenstående er Forretningsudvalgets høringssvar til Betænkning 1564.

Danske Kirkers Råd er i løbende dialog med andre øvrige kirkelige organisationer og foreninger samt andre religiøse interesseorganisationer. Har Trossamfundsudvalget spørgsmål eller kan vi på anden måde være behjælpelige, hører vi gerne fra jer.

Biskop Henrik Stubkjær, formand

Mads Christoffersen, generalsekretær